

Поэзе антологи

Са наъна
МОТТ

Язык народа моего

Министерство культуры Республики Ингушетия
Национальная библиотека Республики Ингушетия
им. Дж. Х. Яндиева

Поэзе антологи

Са наьна
МОТТ

Язык народа моего

2015

УДК 82
ББК 81.2 Инг
Г 11

Руководитель проекта

Р. А. Газдиева

Составитель

Я. С. Патиев

Са наьна мотт: поэзе антологи / сост. Я. Патиев; Нац. библи. Респ. Инг. им. Дж. Х. Яндиева. – Ростов н/Д: Южный издательский дом, 2015. – 92 с.

Язык народа моего: антология поэзии. – Инг.

Практически все ингушские поэты неоднократно обращались к теме родного ингушского языка, называемого ингушами «наьна мотт», что в переводе означает «материнский язык», так как впитывался с молоком матери и от нее каждый ребенок слышал первые слова на родном языке. В антологии собраны стихи, посвященные ингушскому языку.

ISBN 978-5-98864-072-1

© Национальная библиотека Республики Ингушетия им. Дж. Х. Яндиева. 2015
© Южный издательский дом, оформление. 2015

Акбиева Циши

Наъна мотт

Са ховха наъна мотт,
Хьо ба са безам,
Са хьамсара г1алг1ай мотт,
Хьо да са денал!

Хьоца йовз сона наъна
Дега й1овхал,
Хьоца бовз сона сай
Халкъа безам.

Массаза хьоца доах аз
Сай иллеш,
Котало йоах аз массаза хьоца.

Са ховха наъна мотт,
Хьо ба са безам,
Са хьамсара г1алг1ай мотт,
Хьо да са денал!

Х1ара бийса хоза йоаг1а
Шийца бахъаш керда фаьлг.
Сигала сийна к1увс а тесса,
Дошо седкый т1а доаг.

Бетга лир хул хоза доагаш,
Цо а сийрда боаккх цун бос.
Из хоза сурт духьяльэтте,
Мерзача набарца нах тхьовс.

Албаков Джабраил

Г1алг1ай мотт

Ло1ам болаш къаьста е ло1ам боацаш,
Халкъах, мехках дог лазачоа
Дегаг1оз хул, кхы йоккхаг1а йоацаш,
Наьна меттал аьнна дош хезача.

Г1алг1ай мотт!

Бувцаш хьо хезача, сона духьальбувт
Дега буххе дувша кхийна сурташ:
1урра лоаме сийрдайоаха малх,
Тийна лоама к1ала яьда юрташ,
Уйла мара кхоачарг1оацаш гаьна
Со вале а, даим сох дог лазаш,
Сона дега й1овхал тела нана.
Наьнал, Даьхел, халкъал кхы дезаг1а
Шийх саг лерх1аш волчун фу хургда?
Сона деза, деза корта беттал,
Сай наьнах «нана» ала г1алг1ай меттала
Эггара хьалха сай мотт керча ди.

Баркинхоев Мусса

Наъна мотт

Са кхетамо дика чулоац хьо,
Ва к1оарга наъна мотт
Са дего йоах сога:
Хьо даим лоарх1аш хила,
Хъа к1оргаленаш 1омае.
Сай къам довзийтад 1а сона,
Цун эздий оамалаш хъагойташ.
Са дег чу безам боссабаъб 1а,
Хъай метта овла сона бовзийташ.
Ч1оаг1а боккха чулоацам болаш
Ба хьо, г1алг1ай мотт,
Хъа ма1ан сайна ха г1ерташ,
Сай мел йола уйлаш т1айохийт аз.
Ч1оаг1а б1аъхий ба хьо,
Сона дуне довзийта,
Са б1арг сийрда баъккха,
Са дог мерза хъаъста,
Дерригача къаман й1овхал луш
Бола ва наъна мотт!

Сай дог санна
Сона дукха беза,
Ва эздий наьна мотт!
1а лургба тхона хьай сакхетам,
Из оаха хьаэцаргба.
Хьоцара къаста йиш яц ц1аккха,
Дег т1ара баркал оал аз хьона,
Са къамо бувца г1алг1ай мотт!

Бериханов Джабраил

Г1алг1ай мотт

Дагайоаг1а ведда, хьийдда
Ловзаш лийнна Мочкхий-юрт,
Нанас бувцаш б1ахий хийтта
Лерга хеза г1алг1ай мотт.

Наьна метта к1оаргал йовзар
Кхыбар боацаш 1елургвац.
Ший халкъаца барта воацар
Кхыдар дийза д1аг1оргвац.

Бийцаб к1антий хьалхабаьнна,
Къиза моастаг1а эшавеш,
1аьржа боадо т1ераьянна,
Коталон ди хьехадеш.

Хьахоз саг йоаг1ача бувцаш,
Беркате нус чуйоаккхаш,
Нанас, даькъала хилда, яхаш,
З1амига берилг хьаэцаш.

Бувц хьо тахан хоза хеташ,
Ираз зовне кхайкадеш,
Нана-Даъхе дукхаезаш,
Къамаш шоайла кхотадеш.

Гарга хеташ, ц1ий чу бенна
Ба хьо сона, г1алг1ай мотт,
Ца хезача х1ара денна,
Вахар яьсса фата хет.

Вышегуров Магомед

Г1алг1ай меттах

Дош, даша мо, меттахъа дуж г1алг1ай метта,
Лерг хъеста хъа ялсмален оаз хозача,
Мишта 1елургвар хьо 1ома ца беш?

К1оаргга техке х1ара деша ма1ан,
Хъе ма хиллара дика хьо байзача,
Мала вусаргвар хьо беза ца луш?!

Гагиев Гирихан

Г1алг1ай меттала детталу са дог

Г1алг1ай меттала детталу са дог,
Г1алг1ай меттала.
Йиий б1аргех г1алг1ай меттала хьог,
Г1алг1ай меттала.

Нахага моаршал аз массаза хетт
Г1алг1ай меттала.
Сона-м малх а лоамашка хьалкхет
Г1алг1ай меттала.

Г1алг1ай меттала зиза тега боал –
Фуд цул хозаг1а?
Маькхах «маькх» аз г1алг1ай меттала оал –
Фуд цул хозаг1а?

Г1алг1ай метта хьаькьал, эздел, куц –
Масса метте...
Г1алг1ай мотт аз Даьлаца а бувц,
Гораэтте

Со вале а дуккха метташ ховш,
Галг1ай меттала,
Халаш, хургда са т1еххъара дош
Галг1ай меттала!

Ингушский язык

У него певцов немного,
К славе не привык.
Но и он – создание Бога,
Мой родной язык.

Слово «мир» в нем есть от века,
Слово «дружба» есть.
И синонимом Казбека
Стало слово «честь».

Скажешь «б1аьсти»¹ – всюду таять
Начинает снег.
Скажешь «безам»² – расцветает
Всякий человек.

¹ Б1аьсти (инг) – весна

² Безам (инг) – любовь

Знает счастье он и горе,
И мороз, и зной –
Ручеек, текущий в море,
Мой язык родной.

У цветов, у самых нежных,
Взял он красоту.
У вершин, у белоснежных –
Песню и мечту.

Остроту у скал, нависших
Над ущельем, взял.
У орлов – созданий высших –
Гордость перенял.

Подсмотрел у звездопада
Он весной, видать,
Как в родную землю надо
Семена бросать.

Колыбели он качает,
Пляшет и грустит.
Друга с радостью встречает,
А врага простит.

Чистый, добрый человеческий,
Звонкий, огневой –
Мой язык, как небо, вечный,
Как земля, живой.

Мой язык!
В нем солнце всходит
И горит закат.
Кто с добром к нему приходит,
Тот находит клад.

Он стремится от любого
Отвести беду.
У него любое слово
С совестью в ладу.

Подтвердит любой ученый
И любой поэт:
Без него пребудет черным
Этот белый свет!

Найна меттана

хетаяь ода

Оаш сога хоатте:

«Малаг1а мотт буvc 1а
Хье 1оваьча хьай найнаца,
Шовдашца, оалхазарашца,
Лоамашца канашца?»

«Г1алг1айбар буvc, – аргда аз,
Из са найна мотт ба».

Оаш сога хоатто:

«Малаг1а мотт буvc 1а
Хьалкхеваьча хьай мехкаца,
Дерригача халкъашца,
Океанашца, седкъашца?»

«Эрсий мотт буvc, аргда аз,
Из а са найна мотт ба».

Г1алг1ай метто

Са ага теркадаьд,

Эрсийчо

Нувр тиллай са говра.

Нагахь санна
Тлем тла вала везаш хуле,
Даьхенга тлехьара ладика
МалагIча меттала ювцаргья
Хац сона:
ГIалгIай меттала
Е эрсий меттала?
ЦаI-м хов сона:
Цу шиннех
МоллагIча меттала ювце а,
Наьна меттала хургья
Даьхенга аз ювца ладика!

Наьна мотт

Наьна шурийца
Байзаб хьо сона,
Дунен сердало –
Са наьна мотт.

Ер дуне мел латт,
Хургба хьо кьона,
Ер чхьагIар
Хьа сийна аз лодотт.

Хьа дешо лелхаю
Дег чура морхаш,
Малх гучабоах сона,
Илли хьакхолл...

Сай наьна тIар санна
Хьо беза лоархIаш,
Ер чхьагIар хьа сийна
Аз дIамол.

Родной язык

Если спросят меня,
На каком языке
Говорю с моей матерью я терпеливой,
С птицей в небе, с игривой водой в роднике,
Со скалою угрюмой, с волнистою нивой,

Я скажу:
«На ингушском.. Навеки со мной
Речь моя золотая, язык мой родной».

Если спросят меня,
На каком языке
Говорю в час высокий с родною страной

И с народом на дальнем материке,
С океаном большим, со звездой ночною,

Я отвечу:

«На русском. Навеки со мной
Речь моя золотая, язык мой родной».

В колыбели взлелеял
Ингушский меня,
Русский мне подарил
Вихревого коня.

Если мне суждено
За Отчизну мою
Постоять и погибнуть в кровавом бою,
Я не знаю, конечно,
И знать не хочу,
На каком языке я

«Прощай!» прошепчу.
Все же истину помню всегда я одну:
На ингушском иль русском
То слово шепну,
В отчий край полетит —

В том сомнения нет —
На родном языке
Мой последний привет!

Газдиева Эсет

Г1алг1ай мотт

*Сона-м малх а
лоамашка хьалкхетт
Г1алг1ай меттала.*

Гагиев Гирихан

Сона-м сай са санна бе́за хьо, г1алг1ай мотт!
Со хьакхоллаш Дала сица кхелла мотт.
Нанас ага т1а илли сона даьха мотт.
Боча Даьле хьесталуш, аз ду1аш ду мотт.

Сай дуненцара безам аз-м хьоца хотт.
Сона-м 1уйран малх а г1лг1ай меттала г1отт.
Х1ара илли дега чура г1алг1ай меттала дек,
Оалхазараша йиш а г1алг1ай меттала лекх.

Г1лг1ай меттала боакх аз, лавтта х1ара г1а.
Г1алг1ай меттала даим доах са дего са.
Нагахь яьлча сигала, Дала бенна низ,
Аз-м седкъашца а бувцарг ма бар из!

Современни г1алг1ай мотт

«Слушай, кхоана сахъат даьлча,
тханцига дешаш мовлат да.
Папас вайтав со хьо волна
пригласить ве аьнна хьо.
Он сказал, хъавоаг1аш хъайца,
чтоб ты даьци захватил.
И еще, вай старый найц а,
цхъа-ши воккха саг пригласил.
После завтра Москве вода со,
у меня проблемы там.
Через месяц ц1ава мег со,
если с делом справлюсь сам.
Со ц1авеча, непременно,
хьоалчаг1 будет, я женюсь.
Кастта, даь-воша, на замялха,
йохийтаргья хъа «мерседес».
Будем веселиться, даьци,
сакъердаргда вай хоть раз.

Если будет все по-плану,
свадьба будет просто класс!
Ладно, 1адика ювцаргьяц аз,
кхоана гургда вай еще раз.
Слушай, не забудешь воти,
Завтра деш хьона, ровно в час».
«Ну канешна ни забудиш!
Сагот ма де, в чем базар...
Ровно шийтта сахьат доаллаш,
со ц1аг1ара варгва ара.
Как же забыть такой дели,
Тахан п1аьрска, кхоана шоатта...
Я не понимаю что ли,
Современни г1алг1ай мотт!»

Гамботов Борис

Г1алг1ай мотт

Сонна-м хетар хьо к1ал биса ба,
Хьа кьаман вахар хала хиннадаь.
Хьо ца бувца г1ерташ лийнначарна,
Мехка йовхал, 1а ца тийннадаь.
Хьо хиннаб са г1алг1ай мотт,
Хьаьналах бизза халкъа мотт.
Хьо ца безачоа бовзаргбац,
Кхыча кьамий наьха мотт.
Хьинар долчар бувцаргба хьо.
Безачарна, хургба безаш.
Б1ехача дешашца б1ехь а ца беш,
Ц1ена бувце г1алг1ай мотт.

Наъна мотт

Наъна мотт, ма эздий ба хьо.
Наъна мотт, ма хоза ба хьо.
Наъна мотт, ма хъаъна ба хьо.
Наъна мотт, ма эшаш ба хьо.
Ма бувца безар хьо, наъна мотт.
Ма хесто безар хьо, наъна мотт.
Ма беа безар хьо, наъна мотт.
Ма бовза безар хьо, наъна мотт.

Наъна мотт, хьо ца хозаш висча,
Са дег чу доккха таъзет отт.
Наъна мотт, хьо бувцаш хезча,
Дог г'оздаъле, юха метта отт.

Джандигова Ханифа

Дукхабеза сонна г1алг1ай мотт

Дукхабеза сонна г1алг1ай мотт,
Мозд мо мерза бола г1алг1ай мотт,
Нанас, ага теркош,
Цу метала илли даьхандаь,

«Дукхаяхийла хьо», – яхаш,
Марх1аехкаш хьийстандаь,
Хьамсара дас цу меттала
Даь ц1и яха 1омаьндаь,

«Оамалца хилалахь», – яхаш,
Хьехам телаш кхьяьндаь.
Даьли-наьнали бочаг1а
Цхьаккха х1ама хург ма вац.

Цар хам ховш воацар
Цхьаккха а адам дац.
Цар лебаь мотт вай массане а
Цхьа дош тувла ца деш,
Безаш лебе беза.

Дзаурова Марет

Г1алг1ай мотт

Лавта яьннача баьцал хозаг1а,
Баьцах хина зизилг мо,
Бетта лирал хозаг1а ба хьо,
Ва наьна г1алг1ай мотт.

Наьна шура мо хьяьна,
Из цун дог мо к1аьда,
Шовда санна ц1ена,
Са хьамсара г1алг1ай мотт.

Цу ший метта сий ца дечох,
Моастаг1а ала мегаргда,
Фу хила йиш я укх дунен т1а
Наьна метала беркатех.

Дидигова Раиса

Родной язык

Язык – рассудка колыбель
И животворное блаженство,
Гармонии небесной трель,
Призыв к земному совершенству.

Как материнская любовь,
Родной язык нам души греет;
Он вписан в человечесью кровь,
В нем добродетель наша зреет.

Та благозвучная среда,
Где бесконечно постиженье;
И образность, и красота –
Корней глубоких отраженье.

А мудрость языка несет
Свет таинства времен далеких,
Что человечество ведет
Во сферу уровней высоких.

Но невостребованным став
В своей взлелеянной Отчизне,
И от насилия устав,
Уйдет язык совсем из жизни;

Исчезнет бытия устав,
Национальная твердыня,
С собой народа жизнь забрав
И доблестное его Имя!

Дударов Урусхан

Г1алг1ай меттах

Дош, даш мо, меттахъ дужа г1алг1ай мотт,
Лерг хьеста хьа ялсмален оаз хозача
Мишта 1елургвар хьо 1ома ца беш?

К1оаргга тошкаш х1ара деша ма1ан,
Хье ма хиллара дика хьо байзача,
Мала вусаргвар хьо беза ца луш?!

Наьна меттах

Эздий къаман Дала бенна,
сийдола г1алг1ай мотт!
Боаг1а хьо дег1а х1ара денна,
Боадонца къувсаш, бувлаш кот.

Ший наьна шура хьарам хиннар,
наьна мотт бицбаь тахан лел,
ваьча Дала даькъал мел ваьр,
цу г1аддайнача баьрех вел.

Са боча мотт

Даьшта-ноаношта юкье
безама тий тийхка
ва беркате мотт;

Хьесташ, ага теркош,
нанас соца бийца
ва кляда мотт;

Сакхетам лакхбеш,
цо фаьлгаш дийца
хьамсара мотт;

тайпашта юкье
барт-цхьоагло чоагъяь
машара мотт;

Лоам Колой Кланта
Сеска Солсаца кыйса
турпала мотт;

Уцига Малсага
аьлашца бийца
ва эздий мотт;

Морхажа Махъмада
зоахалолаш дийца
безама мотт;

Гоаспой Бахъауддина
ахархошца лебаь
къахъегама мотт;

Яндиев Джамалдий
иллеш декадаь
1имерза мотт;

«Б1аьшарий боадонашкара»
Идриса яздаь
исбахъален мотт;

Къаман эздий оамал,
даьй хоза г1улакхаш,
дуне довза хъаькъал;

Сигале тахка наькъаш
Тахан 1а тхона тел,
Г1алг1ай 1илман к1оарга мотт;

Курра болаш баха,
Тхо в1аший хъерчадеш,
дукха беза наьна мотт!

Харцахь мотт

К1ал ца аларах
к1аьда мотт,
баъа ца хиларах
хъаьна мотт,
бувца ца харах
наьна мотт,
новкъост, хьона
харцахь мотт,
бетте а хъайна
харц мотт,
къе ба аьнна
вайнаьха мотт!

Дударова Макка

Г1алг1ай мотт

Низ беннаб хьона Дала ше
Кхебе бизза кьонахий,
1имерза бувца, доаккхалде,
Юкьера гаргалол ч1оаг1ье.

Безачарца мерза бувца,
Моастаг1ашца хила охца,
Ийссе лаятта в1ашкахотта
Низ кхоачаш бола, г1алг1ай мотт.

Лаятта адам дахача хана
Бицлургбац хьо й1оахал зама
Ц1аьхха вахар лоацлой ше,
Бувцаргба хьо ясмале.

Зязиков Бахъауддин

Наъна мотт

Хоастабе наъна мотт, хьоахае Даъхе,
Кхебе, хозбе, шакла санна ценбеш,
Кердабаккха, илли ала, оаз яхийта,
Мерза ба наъна мотт лерга хезача,
К1айча кьоаночо тайжжа бувцаш зийча,
Ховхача бери йиткьача оазах бийцача.
Сийрдайоал б1арга ци, айлу оаз,
Г1алг1ашка ала, ма яхийта зама,
Хьакхаштах бувца даъша бийцар.

Юха а хазийта цун оаз, ва нана,
Хьо еций сона из 1омабаър.
Цу меттала техка ц1ераш еций Маъглоам,
Наъсаре, Ж1айрахе, Цхьоре, Бешлоам
Шоаш хьалкхебаърашка, хьийстарашка
Даим шоаех доаккхал дерашка,
Биц ца луш кхайк уж массе шерашка,
Бешлоам корга сийрдабаъна
Вайга хьеж хьалхарчул г1озбаънна.

Кхайкал, новкъост, алал Г1алг1айченга:
«Йицлургъяц хьо хьа къонгашта,
Кастта, во1о санна, хьа марх1енга
Ло1ам бергба шерашка дийлхача дегаьша».

Кодзоев Тимур

Язык народа моего

Бессмертный том природных книг,
Народа моего язык,
Сокровищ столько ты таил,
Что едва не погубил
Меня их тяжестью святой
И древней мудрости волной.
За словом слово познавая,
Неистово я ликовал
И слезы радости глотал,
Когда в просторах прошлых лет
Встречался мне знакомый след.
И нетерпением изнывал я,
Когда следы древнейших пор,
Сады и лабиринты гор,
Моря, леса, вершинный снег,
А вместе с ними человек,
Вставали из глубин веков,
Выводя разум из оков,
В узорах вечности живя,
И час за часом торопя,

Чтобы в день нынешний прибыть,
И дух ингушский возродить.
Закончат звезды разворот,
Придет желанный поворот,
Придет нежданно, не спеша,
И грянет песня ингуша,
Что был жрецом народов мира
И меры создавал для лиры,
Улучшая род людской,
Искал Вселенной ключ простой.
Картину прошлого очам
Словесный раскрывал очаг,
И суть познал я Атлантиды,
Что значит установка мер
В мире яростной Фетиды,
Медуз, чудовищ и химер!
Танец змея, календарь,
Душ умерших счетный ларь,
Младенца первый в мире крик –
Содержишь все ты, мой язык.

Кодзоева Ашат

Г1алг1ай метта яздар

Г1алг1ай метта яздар –
Г1алаш т1ох йоттар,
Попа хенаш дардар
Зовнеча дагарца.
Кхера т1а ост увттош,
Цу т1а сурташ деш,
Малхо мерцача хъажа т1а
Хъоцара т1адамаш увтташ.
Болата шалта санна
Ше къаьга болаш,
Лоаман шак1а санна
Ше ц1ена болаш,
Лоаладаь, гомачу дотта
Ц1ийдаь аьшк санна
Ба г1алг1ай мотт.
Сийдолча вай наха
Дикан а, вон а
Накъабувлаш,

Эздийча б1ун
Яхь йола б1ухой мо
Муг1арах увтгаш,
Къаман доазув лорадеш,
Лаьтгад дешаш,
Вайх г1алг1ай а деш!
Вай метга дешаш!

Сентябрь, 2004 ш.

Льянов Мухьмад

Наьна мотт – ираза мотт

Наьна мотт – ираза мотт,
Хезадий шоана,
Ший бер хьоасташ нанас
Оала мерза дешаш?

Наьна г1ар д1ахазача
Б1аргадайнадий шоана,
Мишта г1аддахе, делакъаже
Соц бер, ца делхаш?

Ма боккха безам луш я
Наьна г1ар ший цу бера,
Ховхача цу кхолламга
Ираз деба цо ду.

Сатем а бале,
Аьрдаг1 дувлача цун дега,

Мерза наб кхетийте
Цо из д1атхьовсаду.

Ц1аккха а ма лакъийла
Бера ший наьна г1ар,
Эша ма лойла цунна
Наьна кулгий й1овхал!

Хьалкхувлда из, саг хилва цох,
Сийрда лепаш вахар,
Волаш визза мехка кьонах,
Волаш халкъа турпал.

Мерешков Султан

Аз г1алг1ай мотт лебу

Аз г1алг1ай мотт лебу
Са кьамо из шаьра бувцандаь.
Г1алг1аша цун беркат кхеду...
Шой вахар цунах доалландаь
Ширача замалахь денз.
Мел хинна... дика - во.
Кар-кара эцаш. багахбувцамца...
Ца хувцаш, ма дарра вайга да.
Даьй фу кхеллача денз,
Г1алг1аша эздий, камаьрша бийца.
Бухсоццаш беркате г1алг1ай мотт,
Хьа сийле яхаргья массаза.
Г1алг1ай мотт хьоца да,
Са кьаман вахаре мел хиннар...
Сий, беркат, эздел, денал, сабар.
Тахане. Д1ахойодача хана хургдар.
Г1алг1аша шун т1а хьаьша везвеча,
Эздий бувца, хьамсара Г1алг1ай мотт.
Лерга хоза кхаь-хьо лебеш хезача
Вошал хотта сийдола г1алг1ай мотт.

Со-м кхетац хьо ца бувцаш лелачох,
Заманца шаьрра товш бац а яхаш.
Со-м тешац, хьо ца бувцаш лелачарех,
Дешашца кье ба из яхаш.
Х1ана аьлча, даьша сабаре бийцача хьоца да,
Даьг1астен лоамий лакхал,
Коаной кхетам, шовдан хье1а ц1енал,
Ноаной сабар, иллей декар.
Адамий мел йола дика оамалаш
Хьайх йоалаш бола хьо.
Вай дезачар эздий бувцалба,
Диканна шаьра лув г1алг1ай мотт.

Г1алг1ай мотт

*Хьо везарий дог-безам
Ма далда хьох,
Ца везарий ловр
Ма далда.
Халкья ловца*

Г1алг1ай мотт ба сона
Массе а меттайла гаргаг1а,
Кхоаччара ба из вайна,
Кхаь мо кхет из лергах.

Ва г1алг1ай мотт, хьоца ма йий
Халкъа сийле, денала оаз.
Аз-м уйла хьоца ма йой,
Хьо бахъане ек са оаз.

Из ца ховчун ираз ма дов,
Аз-м шуга боккъала ях,
Ширача заман теш а хинна,
Г1алг1ай мотт, хьо г1оза бах.

Г1алг1ай мел бах, мотт бахалба,
Мотт мел бах, г1алг1ай бах.
Г1алг1ай къам, хьо дахалда,
Аз-м ц1енача дег чура ях!

Оздоева Паът1амат

Наъна мотт

Хьо ма бара бувца ловчоа
Б1аьхий ба хьо, наъна мотт.
Хьо ма бара бувца ховчоа
Совг1ат да хьо, наъна мотт.

Х1ара дешах зиза хиле
Лепаш хул хьо, наъна мотт.
Х1ара дешах буртилг хиле
Хьувкъаш ба хьо, наъна мотт.

Маълха з1анарех тоссадале
Шовда долча кхоач хьа дош,
Ц1енача шовдай шак1а хиле
Бухе дуж хьа х1ара дош.

Хьа хоза лер д1ахезача
Сигалара седкьий сийрдадоал,
Наъна метал моаршал хетташ
Бетта лир хьагучадоал.

Ший халкѝ даѝхеи езаш волчун
Дозал да хѝо, наѝна мотт.
Ма барра хоза бувца хайча
Ираз дар хѝо, наѝна мотт.

Ткъамаш детташ, кхокха санна
Тлаккха са стих глоттаргъяр,
Дегчу южаш хIара сага
Адамий дегаш хѝоастаргдар.

Наѝна мотт

Малх дика кхет са наѝна меттах,
Аз сай дагара малхаца дувц.
Со ѝоагIаше меттара гIетта,
Цо са Iуйре дика ювц.
Наѝна меттаца ди дика дувцаш,
Сийна сигале сога ел.
Iадика ювцаш ѝолхаш ѝолча
ГIарагIурай боаккх аз зем.

Маърша гIойла, маърша ѝоагIийла,
Наѝна меттаца царга оал.

Шин мугIарагIа йолх уж са баъ,
Керте долаш цхъаннега доал.

Цхъаннена санна, цхъатарра гу царна,
Шоай цу халача наькъа тай.
Йолхаш, йоагIаш маьрша хийла,
Ях аз наьна меттаца сай..

Ловзабаьле, кадайбаьле,
Сарахъа мухилг арабоал.
МархIахьерчаш, наьна меттаца,
Сайре дика хийла оал.

Седкъашца а беттаца а
Аз сай наьна меттаца дувц.
– Зулам доацаш хийла, – яхаш,
Цар са бийса даькъальювц.

ДIахьулаю са мехка хозал,
Са къаман елаенна юхь.
Сигале а лоатгаю хьаллаьца,
Дог делхача морхий мухь.

Озиев Салман

Язык

1

– Что на белом свете
Слаще меда? –
Путника спросили одного.
– Слаще меда
Нам дала природа
Наш язык,
И больше ничего.
– Что на этом свете
Горше лука? –
У соседа
Спрашивал сосед.
– Горше лука,
Знает вся округа,
– Наш язык, –
Последовал ответ.

2

О язык,
Коль пожелает только

Человек, –
И слаще меда ты:
Никаких на свете
Кривотолков,
Ни наветов
И ни клеветы.
И не ты ли
В зное или стуже
Успокоишь
Человека вмиг,
Будто бы волшебник,
Лечишь души,
Лечишь лучше лекаря,
Язык.
Только б
Сохранил ты это свойство!
А его утратишь –
Что за боль!
На душе тогда
Одно расстройство,
Что ни скажешь –
Как на рану
Соль.

Перевод Г. Корина

Блахий ба хьо, г1алг1ай мотт

Дукха ха я
Хьох аз царгаш г1ертаю,
Беррига 1омо г1ерташ
Аз хьа г1айг1а ю.

Сона-м магац
Хьо сай доолахьа берзабе,
Болчча бесси
Хьа чулоацам 1омабе.

Цкъазе лакхе
Лоам т1а воаккх 1а,г1адвиге,
Цкъазе г1айг1а яйт,
Караберза ца тиге.

Хьо 1омо г1ерташ
Б1арчча вахар аз д1аденнад,
Бакьда, хьа доазув
Гаьнна шераг1а хиннад.

Цунна го бе
Могаш цхъа саг хиннавац,
Хъулаяьча хъа къайлений
В1алла боарам бац.

Боасташ, боасташ,
Шод хъабаста, никъ хъаба,
Хъо 1омош вар
Ц1аккха валац хъох 1еба.

Наха пайда луш
Хъаелла хъай из ганз,
Хъа к1оаргала
Боккха хам бу наха х1анз.

Осмиев Хьамзат

Г1алг1ай мотт

Баьца бухьах яжа бакъ санна
Хьох ваьжав со,
Шак1а санна
Даьша ц1ена бийца г1алг1ай мотт,
Наьна накхах дакха бер санна
Хьох векхав со,
Са иллега
Ткъам беттийга г1алг1ай мотт.

Сай са санна дукхабеза
Эггара хьалха
«Нани», «мами»
Айса аьнна наьна мотт,
Хоастам бу аз, хоастам бу аз,
Хьо сай болаш
Воаккхийву аз,
Замо литта ц1ена мотт
Син-пхаьнашка хьийдда лелаш
Маьрже ч1оаг1ью
Ц1ий ца хилча

Леларгдацар сага дег1,
Х1ара муг1а й1овхал телаш,
Г1алг1ай мотт,
Хья дош ца хилча
Екаргьяцар цхьяккха стих.

Хийла сона гаьнадаьле,
Сатем боабать,
Хьовзаву со
Цу хья дешо, г1алг1ай мотт,
Цкъаза мут1ахья да со, аьле,
Х1ара дош а,
Салте санна,
Дахе ше-ший метте отт.

Шоашта чу1е г1алаш йотта
Лакхача лоам т1а
Ги т1о боахаш
Хьалха даьша хьийгар санна,
Къахьийгад аз, г1алг1ай мотт,
Хьо туллаш,
Д1айха хьоцар
Хьяь т1а доахаш,
Жовхьар лаха воаллаш мо.

Ингушский язык

Как жеребенок травой луговой,
Я вскормлен тобою,
Мой отчий язык.
Ты – луг по весне,
Ты и горный родник.

Я к влаге лучистой
Губами приник –
К прозрачной и страстной
Прохладе твоей,
Ума и души моей вечный отец,
Язык мой – биение тысяч сердец!

Однажды вот здесь,
Средь ущелий и скал,
Я нежное «нана»
Впервые сказал.
В тот миг твой огонь
В моей плоти возник,
Мой древний и юный язык!

Как жаркая кровь
По аортам течет,

Идешь ты по жилам
Веков и эпох.
Жизнь делает выдох и делает вдох,
И сила твоя
Неустанно растет.

Слова твои так же живут,
Как народ,
И землю лелеют,
И камни дробят,
Встают, как солдаты,
В незыблемый ряд,
Бывают, как песня ночная, тихи
И утром весенним
Звенят, как стихи.

Я счастлив,
Что мне повелела судьба
Быть в мире суровом
Поэтом твоим –
Чеканщиком чаши, в которой вино
Всей правды твоей
И услады твоей...

Твоими словами пою, как хлеба
На нивах желтеют,

Как стелется дым
Над очагами;
Пою я, что горе темно,
Но солнце сильнее
И правда сильней...

Из солнца и правды в веках ты возник,
Ингушский язык !

Родной язык

Как любит крестьянин очаг,
Как путник усталый – родник,
Люблю я ингушский язык –
Как свет в материнских очах,
Как первенца радостный крик.

Как влагу лесная трава,
А сердце – живительный луч,
Люблю я родные слова –
Зарницы заоблачных круч.
Как ветер, язык мой певуч.

Люблю я и русский язык –
Он щедр, он, как небо, велик.
Им правда со мной говорит,
И Пушкина солнечный лик
Сквозь русский язык мне открыт.

Наьна мотт

Баьца бухьах яжа бакъ мо,
Хьох ваьжав со,
Шак1а санна
Даьша ц1ена бийца мотт,
Наьна наькхах дакха
бер хо.
Хьох векхав со,
Сай балега
Ткъам беттийта баьна мотт
Сай са санна дукха беза
Эггар хьалха
«Нани», «баби»
Айса аьнна наьна мотт
Хоастам бу аз, хоастам бу аз

Хьо сай болаш
Доккхал ду аз,
Замо литта цѐна мотт.
Сий пхаьнашка хыйдда лелаш
Маьже чоагӀгью
Ший ца халча
Леларгдацар сага дегӀ,
ХӀара мугӀо йӀовхьал телаш
Наьна мотт, хьа
Дош ца хилча
Екаргьяцар цхьаккха стих
Хела сона гаьна даьле.
Сатем боабарь
Хьовзаву со
Цу хьа дешо, наьна мотт,
Цкъаза, «мутӀахь да со». аьле
ХӀара дош а
Салте санна,
Дале ший ший меттаотт.
Шоашта чуле гӀалаш йотта
Лакхача лоам тӀа
Га тӀа боахаш
Хьалха даьша хьайгар мо,

Къахъийгад аз мотт, хьо
туллаш.
Д1айха хьоцар
Хъаь т1а доахаш,
Жовхъар лаха воаллаш мо.
Наьна наькхах дакха бер мо
Хьох аекхав со,
Сай са санна,
Дукха беза наьна мотт,
Баьца бухьах яжа бакъ мо,
Хьох ваьжав со.
Хьох ваьжав со,
Хьо ца хилча
Оамал боаца, г1алг1ай мотт.

Плиев Махьмад-Саид

Са наъна мотт! Малав, хьо кье ба, яхар?
Цунга ях аз: довзац хьона вахар!
Даьккха тур да из моастаг! чунга бувцаш!
Цун денал дохадеш, син пхаьнаш лувцаш.
Езачунга бувце, да тайжа шовда,
Ма кхера! Хьо цун к!оаргаленга кховда.
Короргда хьона дошув – дотув, зизаш,
Дог ма! абба, езар безамах юзаш.
Наъна мотт я Даьша хьалъяь Г!ала!
Из вайна совг!ата беннаб Дала!
Цкъаккха х!ама дац, халахь, цун маьхе!
Из я хьона, вай са доалла Даьхе!

Угурчиев Азмат-Гири

Давай

Йиш йох са цхьаболча наха
Метташ в Iаши кегадеш,
Найна мотт шоаш бувцаш, алхха
Эрсийчунца из «тоабеш».

«Давай», оал цар в Iаши къасташ,
Кхоана юха гургда вай.
Хила в нашу хату ласташ,
ТIех ма вувла, лапу дай.

Забыл дIаала, прошлый кIирах
Такой «маг» я отхватил.
Знаешь, селхан сона цунах
Русик «тышу» отвалил.

Турце я хочу поехать
Долараш мне тоъаш дац.
Бакъда, надо что-то делать –
ЦIагIа ваьгIа со варгвац.

Дар тханцига уж доллараш,
«Линкольн» пахана ийцар.
Баксаш дуккха кхы совдоалаш
Из «Вольваца» цо хийцар.

Пахан селхан мне дал понять,
Что доллараш мне не видать,
Хочу «Маханю» к нему послать
Он ей дергдац отказать...

Сосед кхоалаг1 этаж поднял,
Из-м б1арчча замок я.
Говорят он воздух гонял
У него много баксаш да.

Чего только цунга йоацаш,
Импорт, экспорт много я.
Днем и ночью цун ц1а лорош
Шишша автоматчик ва...»

Хамхоев Ахмед

Наъна мотт

Дега гарга ба хьо сона,
Са хямсара наъна мотт,
Деша говзал сона енна,
Буцлургбоаца г1алг1ай мотт.

Эггара хьалха сай наънага
Со хьо бувцаш йистхиннав,
Бера хана 1а нахага
Со харц ца ле 1омаваъв.

Наха хьаг1е хилва аънна,
1а со новкъаваъккхавац,
Ийрча, чемза хилда аънна,
Сона иллеш деннадац.

Нагахъа арг1а йоацар дувце,
Метгаза, чамза из хургбар,
Наха дика оолаш беце,
Симал къахьаг1а хетаргбар.

К1аьда, хьаьнала из бецаре,
Вай мотт хьанна эшаргбер?
Меттахьа оолаш уж децаре,
Дешаш сenna дезаргдар?

Дега гарга ба хьо сона,
Са хьамсара наьна мотт,
Деша говзал сона енна,
Бицлургбоаца г1алг1ай мотт!

Хамхоев Ваха

Наъна мотт

Нанас вича ден-ц 1омош хинначул,
Шийх саг лоарх1ачоа безаг1а бац,
Дийна ше мел-в из бицлуш хулачул,
Эхь цунга кхача доккхаг1а дац.
Дегаца дош лутташ даьша бийца,
Йоазонна метгаза хинна мотт,
«Сердалон» кепа Зоврбика хийца,
Йоакхонна мах бовза наъна мотт.

Пхьег1а т1а, баьрче, кьоаноша бувцаш,
Сийле, хьяькьал – беррига хьо да.
Ага т1а, кхуврче, ноаноша бувцаш,
Г1озал, беркат – деррига хьо да.
Арахья, коа-корта, к1анташа бувцаш,
Денал, эздел – деррига хьо да.
Хьяста –кертe, мехкарашка бувцаш,
Безам, тешам – беррига хьо ба.
Кагийча бераша хьалххара бекабеш,
Ираз, вахар – деррига хьо да.
Халкьий доттаг1ал, Даьхе хестаеш,
Поэзе ганз – еррига хьо я.

К1оарга оолачоа хьe1а хьаст ба,
Кхетамца тийсса Вайнаьха мотт.
Лерга хозачоа ховха тоам ба,
Эзделца кьийса Вайнаьха мотт.
Са б1арг-ба, са дог, са пхаьний ц1ий,
Дуненга, «моаршал» аз денна мотт.
Са рузкъа, са уйлаш, са керта сий.
Т1ехъара «1адика» аз аргдоа мотт.

Наьна мотт

Хьоашалг1а болаш е сало1аче,
къоаной тайжа лувча хана –
Сийле, хьабкъал да хьо.

Ага т1а боахкаш е кхуврче,
ноаной г1озалца лувча хана –
Сатем, беркат да хьо.

Арен-гота е довна-пхьег1е,
к1антий багара эза хозаш –
Денал, эздел да хьо.

Ловзарга е хъаста кертe
мехкараша бекабеш –
Безам, тешам ба хьо.

Кагийргаша чоаллелхаш,
хьо цар духхъашка лебеш –
Ираз, вахар да хьо.

Хамхоева Жимсари

Наъна мотт

Лоаман хъе!а
Хъаст санна,
Цена ба хьо,
Наъна мотт.

Зиза санна
Хоза ба хьо,
Ва хъамсара
Галгай мотт.

Седкъа санна
Къаьга ба хьо,
Ялат санна
Хъаьна ба хьо.

Нана санна
Гарга ба хьо,
Илли санна
Бекаш ба хьо.

Ший Даъхе йолаш хилар
Шийна дезе –
Ший наъна мотт саго
Бицбергбац!

Наъна метта
Дош ца дезе,
Даймохк безар –
Хабар мара дац!

Хашагульгов Табла

Г1алг1ай мотт

Цхьаккха мотт бац цхъан меттах латташ.
Массехк меттах хъахиннаб вай мотт а.
Массехк къамах хиннад т1аккха вай къам.
Наьхадараш санна. Ишта да кхел-рузкъа.

Дунен чу эггара къаьнаг1чарех да
Вай мотт хъахинна метташ –
Хьалхаг1а – «г1алг1ай мотт» хиннаяц –
Кхыйола ц1ераш хиннай цар...

Гаьна долх вай овлаш:
Б1аьш мехкаш, эзараш шераш...
Мала варгва уж хайна – тахка!

Дунен т1а мел вар х1ана вац аьнна
Гаргара – кхоачара ва вайна,
Вайна тара вай мотт лебаь ва...

Мотт

Мотт кхоабаш хиннад вай х1анзалца.

Мотт баста воалл со.

Мотт баьстача – аттаг1а хургда вайна

В1аший дагадовла, кхета.

Меттах бола тешам байнаб.

Даьлах тешам бовр санна да

Меттах бола тешам бовр...

Меттах юха теша деза вай.

Мотт бале – вай да.

Хашагульгов Али

- Слышал ли ты,
как рушится гора?
- Нет не слышал.
- Слышал ли ты,
как волк завывает?
- Нет не слышал.
- Слышал ли ты,
как ружья кричат?
- Нет не слышал.
- Тогда ты не слышал
Ингушский язык.

Чахкиев Саид

Г1алг1ай мотт

Гуцериев Микаџила

Г1алг1ай мотт, со кхеваь мотт,
Са даь, наьна дошо мотт,
Зизай хозал, баьций мутт
Денна 1а са дег чу лутт.
Хьона аз сай корта бетт
Со хьа к1оаргал йовза г1ерт.
Кховзткьара ваьннава,
Ховш ва х1анз:
Хьо да жовхьар,
Хьо я ганз.
Х1анаб хьо, аз хьога хетт,
Малх мо лепаш, сийрда, ц1ена?
Х1ара дош хьа дегах лет,
Сица, ц1ийца хотгаденна.
Хьо, ца ховчоа, кье ба мотт,
Дала безбаь г1алг1ай мотт.
Хьона деннад сибат, куц,
Замо шаьрбаьб, хьекхаш гам,

Хьо ца хилча, сenna дувц,
Бовргбар дуненцара чам.
Цудухь беца лелабаьб,
Цудухь безаш хьалкхебаьб
Даьш шоай дезал, Даймохк лорош,
Ноаноша шоай ага теркош,
Ахархочо гота йоаккхаш,
Йо!о говза маха боаккхаш,
Мухажарий оаг!ув лувцаш,
Бус ооламаш, фаьлгаш дувцаш,
Маьлха з!анарашца бувцаш,
Нажарга т!а аьшк мо тувсаш,
Г!алг!ай мотт, са халкьа мотт,
Дала безбаь байта мотт.

Ингушский язык

Михаилу Гуцериеву

Язык ингушский, ты взрастил меня
Родительским бессонным попеченьем
И соком трав, и горных рек теченьем,
И благодатной щедростью огня!

Язык ингушский, бью тебе челом –
Ты глубже мудрых фраз и слаще меда,
Ты – главное сокровище народа
В грядущем, настоящем и былом.

Готовые на подвиг и на бой,
Уверенность в незыблемости чести,
Служенье долгу и презренье к лести
От века обретали мы с тобой!

Родной язык! Тебя кузнец ковал,
И мать дарила колыбельной ласку,
И бабушка рассказывала сказку,
И голубь над тобою ворковал.

С тобой переступали мы порог
Родного дома и родного края –
Мы жили, четки лет перебирая,
А ты от искушений нас берег.

Как солнце светел, словно правда, чист,
Ты каждым словом проникаешь в сердце,
Ты утверждаешь честь в единоверце –
Да будет он возвышенно речист!

Но жалок тот, кто смотрит свысока
На отчей речи стройность и певучесть.
Что может быть печальнее, чем участь
Безжалостно лишенных языка?

В ингушском языке и звень, и зык,
И гром атак, и жертвенности плаха –
Так славься, по велению Аллаха
Всем ингушам ниспосланный язык!

Перевёл Г. Онания

Таков наш ИНГУШСКИЙ ЯЗЫК!

Двое крепышей-мальчишек
Спор затеяли с утра:
Тот – Аслан, любитель книжек,
Этот – с нашего двора,
А зовут его Восланом –
Крепко дружит он с Асланом!

Тюбетейка на Аслане,
С бритой головой другой...
Удивляются сельчане –
Чем же вызван спор такой,
И о чем с утра так яро
Может спорить эта пара?

«Это глупость, это враки!» –
Слышит наш спокойный двор,
Видно, чуть ли не до драки
Довести способен спор!
К счастью, выяснилось скоро:
Слово «хайба» – суть раздора.

«Хайбы молоком богаты,
То молчат, а то мычат,
Хайба – это скот рогатый,
Знает каждый из ребят!»
«Нет, совсем не так: цветами
И вкуснейшими плодами.

Хайба славится повсюду –
Словно солнышко, желты,
Красотой подобны чуду
Кисло-сладкие плоды!»

Крик и шум, сверкают взоры,
И вот-вот дойдет до ссоры!

Но старик седобородый
Тут воскликнул от души:
«Есть слова двойной природы,
К ним привычны ингуши –
Одинаково звучанье,
Но различно содержание.

Прав и ты, Аслан-задира,
Прав и ты, Вослан-шельмец –
В споре многозначность мира
Вы поймете наконец:
Хайба – и коров доенье,
И айвовое варенье!»

Слов значение – не игрушки,
Есть у многих дубликат,
Вот таков язык ингушский –
До чего же он богат,
С нами в песнях он и в споре,
С нами в радости и в горе!

Чахкиев Ювсан

Г1алг1ай мотт

Нагахь санна хьо д1абоале,
Д1адаргда хьо а, са къам.
Х1анз мо мара хьо ца бувце,
Божа мег хьа беш боа хам.

Россе дах вай, вайна беза
Наьна мотт мо эрсий мотт,
Бакьда беза хила беза
Х1аранена ше ваьннача къаман мотт.

Яндиев Джамалда

Сега мотт

Хьо 1аържача дега чура
Хьалувш хилча,
Ма б1еха, ма харц ба хьо,
Сега мотт.

Хьо тийшача балхах
Биза хилча,
Дуне а х1алакдергда,
Астарах биза беза
Сега мотт,

Хьо ц1енача дега чура
Хьалувш хилча,
Ма б1аьхий, ма хоза ба хьо,
Сега мотт

Хьо маършача уйлашца
Бувзабенна хилча,
Беш-лоам-Корта а
Бошорг ба 1а,
Дунен тоам бу сега
Ва мотт!

Наъна меттага

1а бехк ма баккхалахь сох
Со хъайца бакъ ца хиларах,
«Саг1адехарг мо къе ба» – хъайх
Къона волаш аз аларах,
Сона сай дог санна бийза,
Дегаза боацаш аз бийца,
Ва са наъна сийдола мотт,
Лоам чу са оаз сомаяьккха,
Илли ткъамашца г1отгадаь,
Ва са наъна сийдола мотт,
Вирбакъилг, ловзаяьлча,
Ког лайже, шаьрача а 1окхет,
Айса хьога бакъдар аьлча,
Сона тахан бакъахъа хет,
Ва са наъна сийдола мотт.

А, будь ты неладен, ингушский язык! –
Ты беден и досель;
Ты мчал меня по морю краткий миг
И вышвырнул на мель.

А все же ты станешь богаче дня,
Прекрасней, чем звезда;
Как первую ласточку, люди меня,
Быть может, вспомнят тогда.

К тебе, как на праздник, в блаженный век
Другой поэт придет,
И ты не будешь, как черствый чурек, –
Созреешь, как сочный плод!

Малав, са мотт,
Хьо бац яхар?
Малав, тийша болх бийца,
Хьо харцахьа баьккхар?
Сона харцахьа ца бийца мотт,
Малав хьо бицлургбар?
Малав хьо ца бийзар?
Аз наьнаца бийца,
Сона дег чура бийза,
Аз пхьегла тла ца бийца,
Аз наьна накха санна хыйста,
Са наьна мотт.

Нанас ламаз т1а бийца,
Со нанас ага т1а хыйста,
Наъна мотт.

Наъна мотт

Бехк ма баккхалахь сох,
Къона волаш со «бакъ ца лерах»,
Саг1адехарг санна къе ба, хьох,
Уйла ца еш, цхъан хана аз аларах.
Сона дог санна бийза,
Ц1аккха дегаза ца хеташ аз бийца,
Са наъна мотт!

Х1анз сай шерашка
Лакхача гув т1ара юхахъежача,
Чарахъах бедда хьаг1 санна,
Х1анз се шерашка этгача,
1а мара са дог 1обадаъдац,
1а мара лоам чу са илли
Ловзадаъккхадац.

Са наъна мотт

Са даъша
машара бийца,
Со нанас
ага т1а хыйста
Са наъна мотт!

Цкъазза хьо сона
Ма лоаца хиле,
Ма къе бийрзе
Духъалаотт.

Цу форда т1а
г1олла виге
Т1ехен т1а ваьккхе
1а со ма вут.

Цкъаза г1адвиге,
Бер санна ловзаваьккхе,
Даьгта хъакхе, дош дужадий
1а со сахиларга ма воакх.

Гурахъа лийг санна,
Стих йоажайий.
Блаъстан 1уйра мо,
илли ц1ендий,
1а са самукъа ма доакх

Са даъша
машара бийца,
Со нанас
ага т1а хъийста
Са наъна мотт!

Родному языку

Прости меня, язык ингушский мой,
Что был к тебе несправедлив порой,
И в молодости нищим называл.
Твое богатство позже я познал.

Чтоб ненароком я ни говорил,
Как жизнь саму, всегда тебя любил.
И речь моя, и песнь даны тобой.
Мне без тебя не жить, язык родной.

Как от облавы убежавший зверь,
Устало, тяжело дышу теперь,
Смотрю назад с волнением в груди,
На годы, что остались позади.

Мне в эти дни лишь ты покой несешь,
И на тебе не выговорить ложь,
Стихи мои и раньше, и теперь
Звучат, звенят, благодаря тебе!

Язык человека

Когда ты несешь нам и злобу,
и ложь,
Какой ты презренный, язык
человека!
Когда ты ничтожество сердца
несешь,
Ты людям, земле ненавистен
от века.
Будь проклят, бесчестный язык
человека!
Когда ты несешь нам добро,
правоту,
Какой ты богатый, язык человека!
Когда ты нам сердца даришь чистоту,
Ты можешь расплавить вершины
Казбека,
О, мира отрада, язык человека.

Языку

Не для того, чтоб на суде
Несправедливом промолчать,
Тоскующею по воде
Пустою мельницей стоять
Иль тамадой не за своим,
От яств ломящимся столом,
Слова ненужные, как дым,
Твердить бесцельно, ни о чем,
Иль сплетен хворост, как и все,
Поджечь, потом нагнать туман,

Для дел других, иных совсем,
Ты мне, язык волшебный, дан.
Ты нужен мне, чтоб рассказать
О том, что в мире есть сердца,
Что не умеют предавать,
За правду бьются до конца;
Достичь пленительных высот
Стиха, не повторяясь впредь...
Прославить юности полет
И прелесть старины воспеть.

Содержание

Акбиева Циэш

Наьна мотт 3

Албаков Джабраил

Глалгай мотт 5

Баркинхоев Мусса

Наьна мотт 6

Бериханов Джабраил

Глалгай мотт 8

Вышегуров Магомед

Глалгай меттах 10

Гагиев Гирихан

Глалгай меттала детталу са дог 11

Ингушский язык 12

Наьна меттана хетаяь ода 15

Наьна мотт 16

Родной язык 17

Газдиева Эсет

Глалгай мотт 19

Современни глалгай мотт 20

Гамботов Борис

Глалгай мотт 22

Наьна мотт 23

<i>Джандигова Ханифа</i>	
Дукхабеза сона г1алг1ай мотт.....	24
<i>Дзаурова Марет</i>	
Г1алг1ай мотт.....	25
<i>Дидигова Раиса</i>	
Родной язык.....	26
<i>Дударов Урусхан</i>	
Г1алг1ай меттах.....	28
Наьна меттах.....	28
Са боча мотт.....	29
Харцахь мотт.....	31
<i>Дударова Макка</i>	
Г1алг1ай мотт.....	32
<i>Зязиков Бахьауддин</i>	
Наьна мотт.....	33
<i>Кодзоев Тимур</i>	
Язык народа моего.....	35
<i>Кодзоева Ашат</i>	
Г1алг1ай метта яздар.....	37
<i>Льянов Мухьмад</i>	
Наьна мотт – ираза мотт.....	39
<i>Мерешков Султан</i>	
Аз г1алг1ай мотт лебу.....	41
Г1алг1ай мотт.....	42

Оздоева ПаътIамат

Наьна мотт44

Наьна мотт45

Озиев Салман

Язык.....47

БIаьхий ба хьо, гIалгIай мотт.....49

Осмиев Хьамзат

ГIалгIай мотт.....51

Ингушский язык.....53

Родной язык55

Наьна мотт56

Плиев Махьмад-Саид

Са наьна мотт!59

Угурчиев Азмат-Гири

Давай60

Хамхоев Ахмед

Наьна мотт62

Хамхоев Ваха

Наьна мотт64

Наьна мотт65

Хамхоева Жимсари

Наьна мотт67

Хашагульгов Iаьла

ГIалгIай мотт.....69

Мотт.....	70
<i>Хашагульгов Али</i>	
Слышал ли ты.....	71
<i>Чахкиев Саид</i>	
Г1алГ1ай мотт.....	72
Ингушский язык.....	73
Таков наш ингушский язык!	75
<i>Чахкиев Юван</i>	
Г1алГ1ай мотт.....	78
<i>Яндиев Джамалда</i>	
Сега мотт	79
Наьна метгага	80
А, будь ты неладен, ингушский язык!.....	80
Малав, са мотт	81
Наьна мотт	82
Са наьна мотт	83
Родному языку	85
Язык человека.....	86
Языку.....	87

Министерство культуры Республики Ингушетия
Национальная библиотека Республики Ингушетия
им. Дж. Х. Яндиева

Поэзе антологи

Са наьна МОТТ

Язык народа моего

Оттадаьр Патиев Йоакъап
Составитель Якуб Патиев

ООО «Южный издательский дом»
344029, г. Ростов-на-Дону,
пр. Сельмаш, 90а/176, офис 1207,
тел./факс: 8 (863) 2-000-273, 2-000-274.

E-mail: skpress@aanet.ru

Тираж 500 экз.

